

Wtorek, 13 września 2016 r.

P8_TA(2016)0321

Europejska współpraca terytorialna – najlepsze praktyki i działania innowacyjne**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 września 2016 r. w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej – najlepsze praktyki i działania innowacyjne (2015/2280(INI))**

(2018/C 204/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego tytuł XVIII,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006⁽¹⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów”),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006⁽²⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”⁽³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1302/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w celu doprecyzowania, uproszczenia i usprawnienia procesu tworzenia takich ugrupowań oraz ich funkcjonowania⁽⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 236/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające wspólne zasady i procedury wdrażania unijnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych⁽⁵⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 231/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II)⁽⁶⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Europejski Instrument Sąsiedztwa⁽⁷⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 z dnia 2 grudnia 2013 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020⁽⁸⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320.⁽²⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 289.⁽³⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 259.⁽⁴⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 303.⁽⁵⁾ Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 95.⁽⁶⁾ Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 11.⁽⁷⁾ Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 27.⁽⁸⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 884.⁽⁹⁾ Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1.

Wtorek, 13 września 2016 r.

- uwzględniając „Agendę terytorialną Unii Europejskiej 2020 – W kierunku sprzyjającej włączeniu, inteligentnej i zrównoważonej Europy zróżnicowanych regionów”, uzgodnionej na nieformalnym posiedzeniu ministrów ds. planowania przestrzennego i rozwoju terytorialnego 19 maja 2011 r. w Gödöllő na Węgrzech,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie gotowości państw członkowskich UE do skutecznego i terminowego rozpoczęcia nowego okresu programowania polityki spójności ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie opóźnień w rozpoczęciu realizacji polityki spójności na lata 2014–2020 ⁽²⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 26 listopada 2014 r. pt. „Plan inwestycyjny dla Europy” (COM(2014)0903),
- uwzględniając szóste sprawozdanie w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej (COM(2014)0473),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 września 2015 r. w sprawie inwestycji na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia: wspieranie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w Unii ⁽³⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 3 marca 2010 r. pt. „Europa 2020» – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” (COM(2010)2020),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 października 2015 r. w sprawie polityki spójności i przeglądu strategii „Europa 2020” ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie dążenia do uproszczenia polityki spójności na lata 2014–2020 i ukierunkowania jej na wyniki ⁽⁵⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1017 z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego i Europejskiego Portalu Projektów Inwestycyjnych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1291/2013 i (UE) nr 1316/2013 – Europejski Fundusz Inwestycji Strategicznych ⁽⁶⁾,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczące wartości dodanej strategii makroregionalnych (COM(2013)0468), a także uwzględniając odpowiednie konkluzje Rady z dnia 22 października 2013 r.,
- uwzględniając badanie przeprowadzone w styczniu 2015 r. przez swoją Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej (Departament Polityczny B: Polityka Strukturalna i Polityka Spójności), zatytułowane „Nowa rola makroregionów w europejskiej współpracy terytorialnej”,
- uwzględniając badanie przeprowadzone w lipcu 2015 r. przez swoją Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej (Departament Polityczny B – Polityka Strukturalna i Polityka Spójności), zatytułowane „Europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej jako instrument służący upowszechnianiu i poprawie współpracy terytorialnej w Europie”,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 22 lutego 2016 r. zatytułowany „Plan inwestycyjny dla Europy: nowe wytyczne dotyczące łączenia europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych z Europejskim Funduszem na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS)”,
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów wydaną w maju 2015 r. i zatytułowaną „Instrumenty finansowe wspierające rozwój terytorialny”,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 grudnia 2015 r. pt. „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu gospodarczego – maksymalizowanie wkładu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych” (COM(2015)0639),

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0015.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2014)0068.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0308.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0384.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0419.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 169 z 1.7.2015, s. 1.

Wtorek, 13 września 2016 r.

- uwzględniając deklarację Komitetu Regionów z dnia 2 września 2015 r. pt. „25 lat INTERREG: nowy impuls dla współpracy transgranicznej”,
 - uwzględniając opinię Komitetu Regionów wydaną w grudniu 2015 r. i zatytułowaną „Wizja terytorialna do 2050 r.: jaka będzie przyszłość?”,
 - uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 17 grudnia 2015 r. pt. „Wzmocnienie współpracy transgranicznej: czy potrzebne są lepsze ramy regulacyjne”,
 - uwzględniając dokument informacyjny przygotowany przez luksemburską prezydentkę Rady „25-lecie INTERREG z perspektywy lat; przygotowanie współpracy terytorialnej w przyszłości”,
 - uwzględniając konkluzje Rady pt. „25-lecie INTERREG: wkład inicjatywy na rzecz celów polityki spójności”,
 - uwzględniając inicjatywę prezydencji luksemburskiej w sprawie szczególnych przepisów dotyczących regionów przygranicznych, mającą na celu zaspokojenie potrzeb i sprostanie wyzwaniom na tych obszarach, pod nazwą „Narzędzie na potrzeby ustanawiania i stosowania przepisów szczególnych w regionach transgranicznych” ⁽¹⁾,
 - uwzględniając przeprowadzone przez Komisję ogólnounijne konsultacje publiczne na temat utrzymujących się przeszkód dla współpracy transgranicznej, które zainicjowano w dniu 21 września 2015 r. z okazji Europejskiego Dnia Współpracy ⁽²⁾,
 - uwzględniając wyniki pierwszego w historii badania Eurobarometru przeprowadzonego przez Komisję w 2015 r., aby określić i usystematyzować postawy obywateli mieszkających na obszarach przygranicznych, z myślą o wypracowaniu bardziej ukierunkowanych interwencji unijnych ⁽³⁾,
 - uwzględniając sprawozdanie OECD z 2013 r. pt. „Regiony a innowacja: współpraca ponad granicami”,
 - uwzględniając sprawozdanie Komitetu Regionów pt. „Sprawozdanie monitorujące EUWT za 2014 r. – Wdrażanie strategii »Europa 2020«” ⁽⁴⁾,
 - uwzględniając art.52 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego (A8-0202/2016),
- A. mając na uwadze, że około 38 % ludności Europy zamieszkuje regiony przygraniczne, a UE stoi w obliczu poważnego kryzysu gospodarczego, finansowego i społecznego, który szczególnie uderza w kobiety we wszystkich aspektach; mając na uwadze, że UE musi uznać równouprawnienie płci za kluczowy element we wszystkich strategiach politycznych i praktykach dotyczących Europejskiej współpracy terytorialnej;
- B. mając na uwadze, że nadrzędnym celem Europejskiej współpracy terytorialnej jest zmniejszenie wpływu granic krajowych, tak by ograniczyć rozbieżności między regionami dzięki usunięciu przeszkód dla inwestycji i wspólnej pracy ponad granicami krajowymi, zwiększyć spójność i wspierać harmonijny rozwój gospodarczy, społeczny i kulturalny całej Unii²¹;
- C. mając na uwadze, że Europejska współpraca terytorialna stanowi integralną część polityki spójności poprzez zwiększanie spójności terytorialnej Unii;

⁽¹⁾ http://www.dat.public.lu/eu-presidency/Events/Informal-Ministerial-Meetings-on-Territorial-Cohesion-and-Urban-Policy-_26-27-November-2015_-Luxembourg-City_/Material/IMM-Territorial-_LU-Presidency_-_Input-Paper-Action-3.pdf

⁽²⁾ Komunikat prasowy Komisji IP/15/5686.

⁽³⁾ Badanie Flash Eurobarometr nr 422 – Współpraca transgraniczna w UE.

⁽⁴⁾ http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/EGTC_MonitoringReport_2014.pdf

Wtorek, 13 września 2016 r.

- D. mając na uwadze, że państwa członkowskie mogą wykorzystać Europejską współpracę terytorialną do stawienia czoła wyzwaniom, których źródłem jest kryzys migracyjny;
- E. mając na uwadze, że nadal tylko niewielki odsetek obywateli Unii wykorzystuje w pełnym zakresie możliwości, jakie niesie rynek wewnętrzny UE i swoboda przemieszczania się;
- F. mając na uwadze, że programy Europejskiej współpracy terytorialnej, którym przyświeca zasada wspólnego zarządzania, wielopoziomowego sprawowania rządów oraz partnerstwa, opracowano w ramach zbiorowego procesu skupiającego szerokie grono europejskich, krajowych i regionalnych organów z myślą o zmierzeniu się ze wspólnymi wyzwaniami w kontekście transgranicznym i ułatwieniu wymiany dobrych praktyk;
- G. mając na uwadze, że istnieje potrzeba wspólnej refleksji nad kształtem Europejskiej współpracy terytorialnej po roku 2020;

Europejska wartość dodana Europejskiej współpracy terytorialnej, najlepsze praktyki i wkład w realizację celów strategii „Europa 2020”

1. zauważa, że Europejska współpraca terytorialna stała się jednym z dwóch równorzędnych celów polityki spójności na lata 2014–2020, który uregulowano w poświęconym mu rozporządzeniu; podkreśla jednak, że budżet Europejskiej współpracy terytorialnej wynosi 10,1 mld EUR, co stanowi zaledwie 2,8% budżetu polityki spójności, i jest niewspółmierny wobec ogromu wyzwań, którym sprostać musi ta inicjatywa, ani nie odzwierciedla wysokiego poziomu wartości dodanej Europejskiej współpracy terytorialnej na szczeblu europejskim; przypomina w związku z tym o rozczarowaniu Parlamentu Europejskiego z powodu wyników negocjacji w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020, zwłaszcza w kwestii cięć środków na Europejską współpracę terytorialną; wyraża przekonanie, że większy budżet na Europejską współpracę terytorialną w przyszłym okresie programowania zwiększy wartość dodaną polityki spójności; apeluje o ściślejsze przestrzeganie art. 174 TFUE dotyczącego spójności terytorialnej, zwłaszcza w odniesieniu do obszarów wiejskich i obszarów podlegających przemianom przemysłowym oraz regionów o poważnych i trwałych utrudnieniach naturalnych lub demograficznych, takich jak regiony najbardziej oddalone, najbardziej na północ wysunięte regiony o niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie; apeluje do Komisji i państw członkowskich o zwrócenie szczególnej uwagi na obszary znajdujące się w niekorzystnej sytuacji geograficznej i demograficznej przy realizacji polityki spójności;
2. zwraca uwagę, że zgodnie z celami strategii „Europa 2020” Europejskiej współpracy terytorialnej nadano nowy kształt, aby zapewnić większy wpływ tej inicjatywy poprzez skoncentrowanie się na obszarach tematycznych i ukierunkowanie działań na osiągnięcie wyników, bez uszczerbku dla podejścia opartego na wrażliwości terytorialnej umożliwiającego kontynuowanie priorytetów regionalnych; jest przekonany, że konieczne jest większe zwracanie uwagi na specyfikę Europejskiej współpracy terytorialnej; apeluje zatem o lepszą ocenę programów Europejskiej współpracy terytorialnej, aby wykazać ich wpływ i wartość dodaną;
3. zwraca uwagę, że współpraca transgraniczna okazała się kluczowym narzędziem rozwoju regionów przygranicznych, które uznaje się za prawdziwe laboratoria integracji europejskiej; przyznaje, że lata 2000–2006 i 2007–2013 cechowało wyraźne ukierunkowanie na bardziej strategicznie zorientowane priorytety oraz że wypracowano najlepsze praktyki w zakresie lepszego skomunikowania i dostępności, transferu wiedzy i innowacji, wzmocnienia tożsamości regionalnej, stawienia czoła wyzwaniom w zakresie ochrony środowiska, wzmocnienia zdolności instytucjonalnej, ochrony zdrowia, edukacji, zatrudnienia i mobilności pracowników, a także ochrony ludności dzięki tworzeniu nowych partnerstw i konsolidowania już istniejących;
4. potwierdza, że współpraca transnarodowa odegrała pomocną rolę, wspierając badania naukowe, innowacje i gospodarkę opartą na wiedzy, pomagając przystosować się do zmiany klimatu i propagując transport zorganizowany z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju oraz mobilność za pośrednictwem ponadnarodowych podejść, a także przyczyniła się do wzmocnienia zdolności instytucjonalnej; podkreśla, że zintegrowane podejście terytorialne i współpraca transnarodowa są szczególnie istotne w kwestiach dotyczących ochrony środowiska, zwłaszcza w obszarach wody, różnorodności biologicznej i energii;
5. stwierdza, że współpraca międzyregionalna pozwoliła miastom i regionom nawiązać współpracę w szerokim zakresie i w różnorodnych obszarach tematycznych, obejmującą wymianę doświadczeń i sprawdzonych rozwiązań, oraz że dzięki temu poprawiła się skuteczność wielu regionalnych i lokalnych strategii politycznych; uważa, że należy zająć się znacznymi rozbieżnościami w rozwoju między obszarami miejskimi i wiejskimi oraz problemami regionów metropolitalnych;

Wtorek, 13 września 2016 r.

6. jest zdania, że skuteczna współpraca transgraniczna i transnarodowa przekłada się na większą atrakcyjność obszaru geograficznego dla przedsiębiorstw handlowych przez możliwie jak najskuteczniejsze wykorzystanie potencjału lokalnego, regionalnego i transgranicznego, a także kapitału ludzkiego, aby lepiej odpowiedzieć na potrzeby i oczekiwania przedsiębiorstw handlowych, lecz również uniknąć przenoszenia przedsiębiorstw do państw trzecich, wyludniania regionów UE i wzrostu bezrobocia;

7. jest przekonany, że Europejska współpraca terytorialna zapewnia istotną wartość dodaną, przyczyniając się do zagwarantowania pokoju, stabilności i integracji regionalnej w ramach polityki rozszerzenia i sąsiedztwa, a także wywiera wpływ w wymiarze ogólnoswiatowym dzięki rozpowszechnianiu najlepszych praktyk; uważa, że współpraca transgraniczna może wnieść wartość dodaną do zarządzania kryzysem migracyjnym;

8. zwraca uwagę, że w latach 2014–2020 około 41 % budżetu EFRR przeznaczonego na Europejską współpracę terytorialną⁽¹⁾ zostanie zainwestowane w środki mające na celu poprawę stanu środowiska, a 27 % – w działania służące wzmocnieniu inteligentnego rozwoju, w tym badań naukowych i innowacji, natomiast 13 % zostanie przeznaczone na promocję wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu poprzez działania związane z zatrudnieniem, edukacją i szkoleniami, natomiast 33 programy będą miały na celu poprawę ogólnego skomunikowania w układzie transgranicznym; zauważa także, że kwota w wysokości 790 mln EUR zostanie przeznaczona na zwiększenie zdolności instytucjonalnej poprzez ustanowienie lub wzmocnienie struktur współpracy i poprawę wydajności usług publicznych;

9. podkreśla, że koncepcja ukierunkowania na wyniki wymaga, by programy Interreg zapewniały wysokiej jakości współpracę na poziomie projektu oraz by w ich ramach przyjęto nowy rodzaj oceny, który uwzględni specyficzny charakter każdego programu i przyczyni się do ograniczenia obciążeń administracyjnych dla beneficjentów i organów zarządzających; apeluje do Komisji, państw członkowskich i organów zarządzających o współpracę i wymianę informacji oraz dobrych praktyk dotyczących przeprowadzenia oceny i wydania wytycznych, jak dostosować koncepcję ukierunkowania na wyniki do specyfiki Europejskiej współpracy terytorialnej; przyznaje, że całkowitej wartości dodanej programów Europejskiej współpracy terytorialnej nie można oceniać wyłącznie na podstawie wskaźników ilościowych, i apeluje do Komisji o opracowanie bardziej jakościowych wskaźników, aby lepiej odzwierciedlić wyniki współpracy terytorialnej;

10. ubolewa z powodu opóźnionego przyjęcia programów Interreg i zwraca się do Komisji i państw członkowskich o zintensyfikowanie starań mających na celu zapewnienie ich skutecznej i pomyślnej realizacji oraz usunięcie przeszkód we współpracy transgranicznej, aby uniknąć krytycznych problemów już stwierdzonych w okresie programowania 2007–2013; apeluje do Komisji o udostępnienie wszystkich niezbędnych środków umożliwiających przyspieszenie wdrażania programów Europejskiej współpracy terytorialnej;

11. ubolewa nad brakiem wiarygodnych transgranicznych danych i dowodów na skuteczność współpracy transgranicznej w kontekście sprawozdawczości w odniesieniu do ram wykonania; wzywa zatem Komisję, Eurostat i organy zarządzające do współpracy na określeniu wspólnych kryteriów oceny oraz do wspólnego uzgodnienia jednej bazy danych, a także do opracowania metod udostępniania i korzystania z wiarygodnych danych ponad granicami; zwraca uwagę na istniejące wyzwania związane z wdrażaniem zintegrowanego podejścia terytorialnego wynikające ze znacznych różnic w upodmiotowieniu władz regionalnych i lokalnych państw członkowskich;

12. apeluje do Komisji, państw członkowskich i organów zarządzających o stworzenie odpowiednio ustrukturyzowanych systemów monitorowania oraz planów oceny, aby zapewnić skuteczniejszą ocenę realizacji wyników pod kątem celów strategii „Europa 2020” i integracji terytorialnej;

Wkład w spójność terytorialną

13. podkreśla, że Europejska współpraca terytorialna w znacznym stopniu przyczynia się do umocnienia celu UE, jakim jest spójność terytorialna, dzięki integracji zróżnicowanych sektorowych strategii politycznych na szczeblu terytorialnym; z zadowoleniem przyjmuje badanie Europejskiej Sieci Obserwacyjnej Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej pt. „ET2050: scenariusze i wizje rozwoju terytorialnego dla Europy”, które może pełnić rolę ram odniesienia dla dalszych dyskusji poświęconych opracowaniu polityki spójności na okres po roku 2020;

⁽¹⁾ Załącznik I (Europejska współpraca terytorialna/INTERREG) do komunikatu Komisji pt. „Inwestycje we wzrost gospodarczy i zatrudnienie – Maksymalizacja wkładu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych”.

Wtorek, 13 września 2016 r.

14. przypomina o znaczeniu zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) i inicjatyw rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, które nie są wystarczająco szeroko realizowane w ramach programów Interreg na lata 2014–2020, i zachęca państwa członkowskie do korzystania z tych inicjatyw w większym stopniu, jednocześnie podkreślając, że będzie to wymagać zwiększenia zaangażowania organów regionalnych i lokalnych; apeluje do Komisji oraz państw członkowskich o zaproponowanie programów informacyjnych i szkoleniowych dla beneficjentów;

15. uważa, że nowe instrumenty rozwoju terytorialnego, takie jak zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT) oraz rozwój lokalny kierowany przez społeczność, mogą przynieść szereg inwestycji w infrastrukturę społeczną, zdrowotną i edukacyjną, umożliwić rewitalizację obszarów miejskich znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, spowodować utworzenie miejsc pracy, a także przyczynić się do innych działań mających na celu ograniczenie odizolowania migrantów i sprzyjających ich integracji;

16. zaleca zwrócenie szczególnej uwagi na projekty zaangażowane w przystosowanie miejscowości i regionów do nowej rzeczywistości demograficznej oraz przeciwdziałanie wynikającym z niej zaburzeniom równowagi, m.in. dzięki: 1) dostosowaniu infrastruktury społecznej i mobilności do zmian demograficznych i ruchów migracyjnych; 2) stworzeniu konkretnych towarów i usług dostosowanych do starzejącego się społeczeństwa; 3) wspieraniu działań umożliwiających tworzenie sprzyjających włączeniu społecznemu miejsc pracy dla osób w podeszłym wieku, kobiet i migrantów; 4) usprawnieniu połączeń cyfrowych oraz tworzeniu platform, które umożliwiają i ułatwiają uczestnictwo obywateli najbardziej odizolowanych regionów oraz ich współpracę z różnymi organami administracyjnymi, społecznymi i politycznymi na wszystkich szczeblach władzy (lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim);

17. zwraca uwagę na rolę Europejskiej współpracy terytorialnej w regionach wyspiarskich, najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych, w strefach górskich i na obszarach wiejskich, jako ważnego narzędzia służącego zacieśnieniu ich regionalnej współpracy i integracji; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwrócenia szczególnej uwagi na wykorzystywanie funduszy w tych regionach, łącznie z tymi, które graniczą z państwami trzecimi, w celu poprawy realizacji finansowanych w ten sposób projektów transgranicznych;

18. wskazuje na komplementarny charakter Europejskiej współpracy terytorialnej i strategii makroregionalnych w procesie radzenia sobie ze wspólnymi wyzwaniami w ramach większych obszarów funkcjonalnych, jak również pozytywną rolę, jaką strategii makroregionalne mogą odegrać, pomagając zaradzić wspólnym wyzwaniom, w obliczu których stają makroregiony;

19. uważa, że należy dążyć do zapewnienia lepszej koordynacji oraz większej synergii i komplementarności między transgranicznym i transnarodowym nurtem działań z myślą o usprawnieniu współpracy i integracji na terytoriach strategicznych o większym zasięgu; apeluje o lepszą koordynację działań między organami zarządzającymi i podmiotami zaangażowanymi w realizację strategii makroregionalnych; wzywa do zacieśnienia współpracy, a także do wzmocnienia powiązań i zwiększenia spójności programów Europejskiej współpracy terytorialnej z programami krajowymi i regionalnymi na etapie ich opracowywania, aby zwiększyć ich komplementarność i uniknąć powielania;

20. zwraca uwagę, że niektóre regiony stają w obliczu poważnych wyzwań związanych z migracją, oraz zachęca do wykorzystania programów Interreg i wzywa do ich pilnej realizacji, aby sprostać m.in. wyzwaniom spowodowanym kryzysem uchodźczym, a także do wymiany sprawdzonych rozwiązań między organami lokalnymi i regionalnymi na obszarach przygranicznych, również w państwach trzecich, zwłaszcza dzięki strategiom makroregionalnym;

Wsparcie dla badań i innowacji

21. podkreśla osiągnięcia w obszarze badań i innowacji, takie jak wspólne projekty badawcze, współpraca instytutów badawczych i przedsiębiorstw, tworzenie międzynarodowych uniwersytetów przygranicznych, transgraniczne ośrodki badawcze, transgraniczne instytucje szkoleniowe, tworzenie transgranicznych klastrów i sieci przedsiębiorstw, transgraniczne inkubatory i usługi doradcze dla MŚP, marki „high-tech” dla przyciągnięcia zagranicznych inwestorów itp.; zauważa istotną rolę programów Interreg w zwiększaniu konkurencyjności i potencjału innowacyjnego regionów dzięki pobudzaniu synergii między strategiami inteligentnej specjalizacji, a także wspieraniu współpracy między klastrami i rozwijaniu sieci innowacji; zwraca się do Komisji o przedstawienie kompleksowego przeglądu współpracy terytorialnej w ramach EFRR i EFS na podstawie wspólnych ram strategicznych (załącznik I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (rozporządzenie (UE) nr 1303/2013));

Wtorek, 13 września 2016 r.

22. jest świadomy, że inwestycje służące zintensyfikowaniu inteligentnego wzrostu, w tym działalności badawczej i innowacyjnej, stanowią 27 % środków przydzielonych w ramach EFRR na programy współpracy transgranicznej w latach 2014–2020 ⁽¹⁾; zauważa również, że 35 % budżetu programów transnarodowych przeznaczono na wsparcie inteligentnego wzrostu poprzez zdynamizowanie badań i innowacji;

23. podkreśla potrzebę stworzenia transgranicznego podejścia do polityki innowacji, jak np. wspólne programy badań i mobilności, wspólna infrastruktura badawcza, partnerstwa i sieci współpracy; zwraca uwagę, że odmienne przepisy w poszczególnych państwach członkowskich utrudniają wspólne działania na rzecz rozszerzenia badań i innowacji poza granice;

24. apeluje, by synergia i komplementarność powstałe na styku programów i funduszy, w tym europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, programu „Horyzont 2020”, Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych oraz innych funduszy UE przyczyniały się do maksymalizacji ilości, jakości i skutków inwestowania w badania i innowacje; zaleca, aby organy lokalne i regionalne w pełni skorzystały z zalet łączenia tych funduszy w celu wspierania MŚP, projektów dotyczących badań naukowych i innowacji, w stosownych przypadkach również projektów transgranicznych; apeluje do MŚP, aby w pełni wykorzystały możliwości, jakie oferują te fundusze, i przyczyniły się w ten sposób do wdrożenia programów Europejskiej współpracy terytorialnej;

25. apeluje o przyjęcie transgranicznych strategii innowacyjności, przy jednoczesnym określeniu zakresu, w jakim stanowić mają one uzupełnienie istniejących już strategii inteligentnej specjalizacji, a także innych istniejących programów i strategii; zachęca do przeprowadzenia oceny możliwości uzyskania synergii w kontekście transgranicznym oraz wykorzystania różnych źródeł finansowania;

26. podkreśla, że instrumenty finansowe muszą stanowić nieodłączną część programów Europejskiej współpracy terytorialnej dzięki uzupełnianiu dotacji w celu wsparcia dostępu MŚP do finansowania, badań i innowacji; uważa, że większe wykorzystanie instrumentów finansowych mogłoby przyciągnąć więcej inwestycji do projektów Interreg, co stworzyłoby nowe miejsca pracy oraz pozwoliło na osiągnięcie lepszych wyników; przypomina o kluczowym znaczeniu wsparcia technicznego i odpowiednich inicjatyw szkoleniowych dla pełnego czerpania korzyści z wykorzystywania instrumentów finansowych, nawet w mniej rozwiniętych regionach;

Sprawowanie rządów i koordynacja polityki

27. przypomina, że w szóstym sprawozdaniu w sprawie spójności nie poświęcono wystarczającej uwagi Europejskiej współpracy terytorialnej, pomimo iż od okresu programowania 2007–2013 stanowi ona pełnowartościowy cel polityki spójności; przypomina o potencjale europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) nie tylko jako instrumentu służącego do wspierania i promowania europejskiej współpracy terytorialnej i zarządzania projektami transgranicznymi, lecz również sposobu przyczyniania się do całościowo zintegrowanego rozwoju terytorialnego i elastycznej platformy zarządzania wielopoziomowego;

28. z zadowoleniem przyjmuje uproszczone rozporządzenie w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (rozporządzenie (UE) nr 1302/2013) i wzywa państwa członkowskie do nasilenia działań ułatwiających tworzenie takich ugrupowań; zauważa jednak, że rozporządzenie to nie wystarczy, by pokonać wszystkie przeszkody prawne na drodze do współpracy transgranicznej; z zadowoleniem przyjmuje więc inicjatywę prezydencji luksemburskiej, która zaproponowała szczególne narzędzie prawne dla regionów przygranicznych i dała państwom członkowskim możliwość uzgodnienia konkretnych przepisów; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji, przewidującą przeprowadzenie do końca 2016 r. analizy przeszkód we współpracy transgranicznej, w ramach której Komisja przyjrzy się rozwiązaniom i przykładom dobrych praktyk; zwraca się do Komisji o włączenie do tej analizy badania w sprawie potrzeb regionów przygranicznych; z zainteresowaniem oczekuje na wyniki zainicjowanych 21 września 2015 r. przez Komisję ogólnounijnych konsultacji publicznych na temat utrzymujących się przeszkód we współpracy transgranicznej; wzywa, aby w toku analizy Komisja uwzględniła opinie i zalecenia Parlamentu, jak również wyniki konsultacji publicznych;

29. uważa, że programy Interreg powinny – przy poszanowaniu uzgodnionych priorytetów programowych oraz uzgodnionej logiki interwencji, a także w uzupełnieniu do innych stosownych środków finansowych – wspierać działania podejmowane w obszarze migracji oraz skuteczne strategie polityczne dotyczące integracji; apeluje o wykorzystanie otwartości Komisji w celu szybkiego zbadania i zatwierdzenia wnioskowanych przez odnośne państwa członkowskie zmian w programach operacyjnych na lata 2014–2020, których wyłącznym celem ma być stawienie czoła najważniejszym kwestiom związanym z kryzysem uchodźczym;

⁽¹⁾ Załącznik I (Europejska współpraca terytorialna/INTERREG) do komunikatu Komisji pt. „Inwestycje we wzrost gospodarczy i zatrudnienie – Maksymalizacja wkładu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych”.

Wtorek, 13 września 2016 r.

30. zachęca do szerszego korzystania z instrumentów finansowych jako elastycznych mechanizmów, które można by stosować równoległe z dotacjami; zaznacza, że instrumenty finansowe, o ile są wdrażane skutecznie, mogą znacznie zwiększyć oddziaływanie finansowania; podkreśla w tym względzie potrzebę jasnych, spójnych i ukierunkowanych przepisów w sprawie instrumentów finansowych, aby wspomóc uproszczenie procesu przygotowania i wdrożenia dla zarządzających funduszami i beneficjentów funduszy; zwraca uwagę na możliwość skorzystania ze specjalistycznej wiedzy i know-how w ramach instrumentów inżynierii finansowej i pomocy technicznej EBI;

31. podkreśla, że w okresie programowania 2007–2013 nie dokonano odpowiedniej oceny potencjalnej komplementarności programów Interreg i innych programów finansowanych z unijnych środków; apeluje o ustanowienie odpowiednich mechanizmów koordynacji, aby zapewnić skuteczną koordynację, komplementarność i synergii między europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi oraz innymi unijnymi i krajowymi instrumentami finansowania, takimi jak program „Horyzont 2020”, a także z Europejskim Funduszem na rzecz Inwestycji Strategicznych i EBI;

32. zachęca, by w planach oceny realizowanych przez organy zarządzające uwzględniano bieżące analizy koncentrujące się na szczególnej ocenie skuteczności synergii istniejących między programami;

33. podkreśla wciąż rosnące znaczenie transgranicznych rynków pracy, charakteryzujących się dużą dynamiką w zapewnianiu dobrobytu i tworzeniu miejsc pracy; apeluje do Komisji i państw członkowskich o pełne wykorzystanie możliwości, jakie zapewniają programy Interreg, by ułatwić transgraniczną mobilność pracowników, w tym dzięki promowaniu zasady równych szans, poprzez dostosowanie, w razie konieczności, ram regulujących kwestie administracyjne i społeczne, a także intensyfikację dialogu między wszystkimi szczeblami zarządzania;

34. uważa, że istotne jest zwiększenie synergii i komplementarności między programami Europejskiej współpracy terytorialnej i służbami EURES, które odgrywają szczególnie istotną rolę w regionach transgranicznych charakteryzujących się wysokim poziomem transgranicznych dojazdów do pracy; apeluje do państw członkowskich i regionów o pełne wykorzystanie możliwości, jakie oferują służby EURES w zakresie zatrudnienia i mobilności zawodowej w UE;

35. jest przekonany, że dla rozwoju programów Interreg szczególne znaczenie ma zasada wielopoziomowego sprawowania rządów, zasada partnerstwa i faktyczne wdrożenie europejskiego kodeksu postępowania;

Uproszczenie

36. podkreśla, że choć istnieje osobne rozporządzenie regulujące Europejską współpracę terytorialną, wdrażanie programów współpracy terytorialnej powinno być jeszcze bardziej uproszczone, i apeluje do grupy wysokiego szczebla ds. uproszczenia¹ o rozważenie środków mających na celu wprowadzenie uproszczeń i zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów przed wnioskiem ustawodawczym w sprawie europejskiej współpracy terytorialnej oraz planowaniem programów Interreg na okres po roku 2020;

37. wzywa Komisję do zaproponowania konkretnych działań z myślą o uproszczeniu przepisów dotyczących sprawozdawczości, kontroli i pomocy państwa oraz zharmonizowaniu procedur; apeluje o sformułowanie standardowych wymogów dotyczących wszystkich programów Interreg, osobno dla każdego aspektu polityki;

38. wzywa państwa członkowskie do uproszczenia swoich krajowych przepisów oraz unikania nadmiernie rygorystycznego wdrażania tych przepisów; apeluje o wdrożenie koncepcji e-spójności i usprawnienie procedur administracyjnych;

39. podkreśla konieczność rozbudowania i uproszczenia mechanizmów sprzyjających zaangażowaniu w ten proces społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów prywatnych, przy czym należy zawsze uwzględniać potrzebę przejrzystości i rozliczalności; zaleca, aby ustanowienie partnerstw publiczno-prywatnych oferowało szereg potencjalnych korzyści, lecz zaznacza, że może to wiązać się z ryzykiem konfliktu interesów, któremu należy odpowiednio zapobiec za pomocą miękkich i twardych narzędzi prawnych; apeluje do Komisji o wydanie aktualnych, spójnych i jednoznacznych wytycznych w sprawie stosowania instrumentów finansowych w ramach programów Europejskiej współpracy terytorialnej;

40. podkreśla, że wszystkie uproszczenia wprowadzone dla programów na rzecz wzrostu i zatrudnienia powinny być dostępne również dla programów Interreg;

Wtorek, 13 września 2016 r.

41. podkreśla znaczenie utworzenia mechanizmów monitorowania beneficjentów w kontekście zastosowania uproszczeń;
42. uważa, że należy priorytetowo potraktować połączenie sił w terenie i stymulowanie wzajemnego zaufania wśród partnerów transgranicznych, a instrumenty finansowe mogą stanowić cenne wsparcie tych wysiłków;

Zalecenia na przyszłość

43. uważa, że Europejska współpraca terytorialna udowodniła swoją skuteczność, a potencjał tej inicjatywy powinno się rozwijać; podkreśla jej potencjał wykraczający poza politykę regionalną, w obszarach takich jak jednolity rynek, agenda cyfrowa, zatrudnienie, mobilność, energia, badania, edukacja, kultura, ochrona zdrowia i środowiska, i w związku z tym apeluje do Komisji i państw członkowskich o rozważenie utrzymania Europejskiej współpracy terytorialnej jako ważnego instrumentu i przypisanie jej bardziej odrębnej roli w ramach polityki spójności w okresie po roku 2020, a także znaczne zwiększenie jej budżetu;
44. uważa, że należy utrzymać podstawową koncepcję współpracy oraz dotychczasową strukturę Europejskiej współpracy terytorialnej, w tym stosowanie zasady beneficjenta wiodącego, a także nacisk na aspekt transgraniczny; apeluje do Komisji o rozważenie ewentualnego opracowania zestawu zharmonizowanych kryteriów na podstawie jej 25-letniego doświadczenia, przy użyciu nie tylko liczby ludności, lecz również specyfiki społeczno-gospodarczej i terytorialnej;
45. podkreśla znaczenie współpracy transgranicznej na zewnętrznych granicach UE w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa; wzywa państwa członkowskie, aby zagwarantowały, że dobre praktyki, pozwalające na zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów programów Interreg, będą również stosowane w programach wdrażanych na granicach zewnętrznych Unii;
46. przypomina o potencjale oddolnej współpracy wśród obywateli w ramach tzw. funduszu małych projektów w związku z kwotami przeznaczanymi na małe projekty i mikroprojekty na rzecz promowania zaangażowania obywatelskiego, zwracającego szczególną uwagę na małe projekty współpracy transgranicznej między sąsiadującymi obszarami granicznymi; wzywa do wsparcia finansowania takich projektów, przypominając, że wymaga to dodatkowego wysiłku na rzecz uproszczenia i elastyczności działań;
47. zachęca do wspólnego opracowania strategii na rzecz obszarów przygranicznych, aby pobudzić zintegrowany i zrównoważony rozwój terytorialny, w tym zdynamizować realizację i upowszechnianie zintegrowanych podejść oraz harmonizację procedur administracyjnych i przepisów prawa ponad granicami; podkreśla znaczenie wsparcia zrównoważonego rozwoju terytorialnego wewnątrz poszczególnych regionów;
48. uważa, że należy zwrócić większą uwagę na współpracę transgraniczną między górkimi obszarami granicznymi i promować ją oraz nadać szczególne znaczenie obszarom wiejskim;
49. podkreśla, że jednym z celów Europejskiej współpracy terytorialnej powinna być współpraca kulturalna; w tym kontekście uważa, że należy wzmocnić współpracę w dziedzinie kultury i edukacji między obszarami transgranicznymi, które łączy to samo dziedzictwo kulturalne i językowe;
50. wzywa do zwiększenia roli i zaangażowania regionów i organów lokalnych w zakresie proponowania działań w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej, zarządzania nimi i dokonywania ich oceny, w szczególności w odniesieniu do współpracy transgranicznej, przy jednoczesnym uwzględnieniu faktycznych kompetencji niektórych regionów w tym zakresie;
51. wzywa Komisję do rozważenia roli instrumentów finansowych w uzupełnianiu dotacji; uważa za kluczową ściślejszą współpracę z EBI we wspieraniu MŚP i w wykorzystywaniu finansowego i technicznego doświadczenia Komisji i EBI jako katalizatora inwestycji; wzywa Komisję i EBI do uczynienia instrumentów finansowych bardziej spójnymi z celami współpracy terytorialnej;
52. apeluje do Komisji, państw członkowskich i organów zarządzających o rozważenie propozycji prezydencji luksemburskiej zakładającej stworzenie nowego instrumentu prawnego na potrzeby polityki spójności na okres po roku 2020, po uwzględnieniu wyników ocen ex post, realizacji programów w latach 2014–2020 oraz stosownej oceny skutków;

Wtorek, 13 września 2016 r.

53. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zainicjowania w 2016 r. usystematyzowanej wielostronnej debaty z udziałem zainteresowanych stron na szczeblu UE w sprawie przyszłości Europejskiej współpracy terytorialnej po roku 2020 z myślą o sformułowaniu polityki spójności na okres po roku 2020; podkreśla, że w debacie tej powinno się w szczególności uwzględnić kwestie związane ze strukturą Europejskiej współpracy terytorialnej oraz procedurą alokacji budżetów na programy, a także pracować nad nowymi mechanizmami w celu zapewnienia szerszego stosowania koncepcji ukierunkowanej na wyniki; wzywa Komisję do dalszej współpracy z Komitetem Regionów i odpowiednimi podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i regionów;

54. apeluje o terytorialną wizję UE na podstawie zielonej księgi w sprawie spójności terytorialnej (COM(2008)0616 final) oraz stwierdza, że przyszła biała księga w sprawie spójności terytorialnej również mogłaby odgrywać ważną rolę w kolejnym okresie programowania po roku 2020;

Podnoszenie świadomości społecznej na temat przedmiotowej inicjatywy i jej większe wyeksponowanie

55. ubolewa nad słabą znajomością wśród społeczeństwa i niewystarczającym wyeksponowaniem programów Europejskiej współpracy terytorialnej oraz apeluje o skuteczniejsze nagłaśnianie ich celów, oferowanych przez nie możliwości i sposobów realizacji projektów, a później także osiągnięć ukończonych projektów; apeluje do Komisji, państw członkowskich i organów zarządzających o ustanowienie mechanizmów i szerokich zinstytucjonalizowanych platform współpracy, aby zapewnić lepsze wyeksponowanie przedmiotowych inicjatyw i ich lepszą znajomość wśród społeczeństwa; wzywa Komisję do zbadania i zebrania dotychczasowych osiągnięć programów i projektów Europejskiej współpracy terytorialnej, a także do ich szerokiego rozpowszechnienia;

56. apeluje do Komisji i państw członkowskich o promowanie roli, jaką może odgrywać EUWT jako narzędzie zapewniające większą skuteczność w realizacji lokalnych potrzeb w regionach transgranicznych;

57. uznaje istotną rolę podmiotów działających w terenie oraz wsparcia przy przygotowywaniu projektów i zachęca instytucje zarządzające do wzmocnienia istniejących instrumentów wsparcia, takich jak regionalne punkty kontaktowe;

58. zwraca uwagę na kluczowe znaczenie dobrej współpracy między Komisją a EBI oraz władzami lokalnymi i regionalnymi dla zapewnienia pomyślnego wykorzystania instrumentów finansowych w rozwoju terytorialnym i dla całej polityki spójności; w tym kontekście podkreśla potrzebę nasilenia wymiany doświadczeń i wiedzy między KE i EBI z jednej strony oraz władzami lokalnymi i regionalnymi z drugiej;

59. uznaje znaczenie roli, jaką odgrywają mobilizacja na szczeblu lokalnym (w terenie), rozpowszechnianie informacji, podnoszenie świadomości na szczeblu lokalnym i wspieranie projektów, zachęca zatem organy zarządzające do usprawniania przydatnych narzędzi, takich jak terytorialne punkty kontaktowe;

60. apeluje o skuteczniejszą koordynację działań między Komisją, organami zarządzającymi i wszystkimi zainteresowanymi stronami, by zapewnić krytyczną analizę projektów pod kątem ich osiągnięć w poszczególnych obszarach tematycznych i podkreślić zarówno udane realizacje, jak również istniejące luki, oraz wydać zalecenia na okres po roku 2020, przy jednoczesnym zagwarantowaniu przejrzystości i bliskiego kontaktu z obywatelami;

o

o o

61. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.
